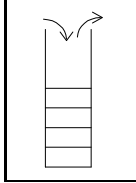

Verem típuskonstrukció

Szlávi Péter
ELTE Informatika Szakmódszertani Csoport
 szlavi@ludens.elte.hu
<http://izzo.inf.elte.hu/~szlavi>

Copyright, 1999 © Szlávi Péter

Tartalomjegyzék

- 1 A verem algebrai specifikációja
  - 1.1 Verem-műveletek
  - 1.2 Verem-axiómák
- 2 A verem típuskonstrukció specifikációja
  - 2.1 A verem exportmodulja
  - 2.2 A verem megvalósítási moduljai
- 3 Alkalmazási példák
  - 3.1 Eljárás-orientált nyelvek
  - 3.2 Rekurzió
- 4 Duplaverem

Programozásmódszertan
2
2005.03.16.

1 A verem algebrai specifikációja

1.1 Verem-műveletek

Típus Verem(Elem):

Asszociált műveletek:

Üres: Verem
 Üres?(Verem): Logikai
 Tele?(Verem): Logikai
 Tető(Verem): Elem $\cup$ {NemDef}
 Verembe(Verem,Elem): Verem $\cup$ {NemDef}
 Veremből(Verem): (Verem $\times$ Elem) $\cup$ {NemDef}
 VeremMélység(Verem): Egész

Programozásmódszertan 3 2005.03.16.

1.2 Verem-axiómák

Axiómák:

1° Az Üres verem üres.
 $v = \text{Üres} \Rightarrow \text{Üres?}(v) \wedge \text{VeremMélység}(v) = 0$

2° Az a verem, amelyben legalább egy elem van, az nem üres; a verembe tétel során a veremmélysége eggyel nő.
 $\neg \text{Tele?}(v) \Rightarrow \neg \text{Üres?}(\text{Verembe}(v,e)) \wedge$
 $\text{VeremMélység}(\text{Verembe}(v,e)) = \text{VeremMélység}(v) + 1$

3a° Az üres veremnek nincs legfelső eleme.
 $\text{Tető}(\text{Üres}) = \text{NemDef}$

3b° Az Üres veremből nem lehet kivenni elemet.
 $\text{Veremből}(\text{Üres}) = \text{NemDef}$

3c° A tele verembe nem lehet további elemet betenni.
 $\text{Tele?}(v) \Rightarrow \text{Verembe}(v,e) = \text{NemDef}$

Programozásmódszertan 4 2005.03.16.

1.2 Verem-axiómák (folytatás)

4° A verem legfelső eleme az utoljára betett elem.
 $\neg \text{Tele?}(v) \Rightarrow \text{Tető}(\text{Verembe}(v,e))=e$

5° A veremből a legfelső elemet lehet kivenni (a többi nem változik).
 $\neg \text{Tele?}(v) \Rightarrow \text{Veremből}(\text{Verembe}(v,e))=(v,e)$

Állítás: a Veremből művelet eggyel csökkenti a verem mélységét.
 $\neg \text{Tele?}(v) \Rightarrow \text{VeremMélység}(\text{Veremből}(v).\text{Verem})=$
 $\text{VeremMélység}(v)-1$

Biz.:
 2° & 5°-ből következik.

Programozásmódszertan   5   2005.03.16.

2 A verem típuskonstrukció specifikációja

2.1 A verem exportmodulja

Meg kell gondolni az operátorok ef/uf-ét az axiómák alapján!

ExportModul Verem(Típus TElem):

Eljárás Üres(Változó v:Verem)

Függvény Üres?(Konstans v:Verem): Logikai

Függvény Tele?(Konstans v:Verem): Logikai

Függvény Tető(Változó v:Verem): TElem

Eljárás Verembe(Változó v:Verem, Konstans e:TElem)

Eljárás Veremből(Változó v:Verem, e:TElem)

Függvény VeremMélység(Konstans v:Verem): Egész

Programozásmódszertan   6   2005.03.16.

2.1 A verem exportmodulja (folytatás)

Infix Operátor Azonos?(**Konstans** v1,v2:Verem):Logikai
Másnéven v1=v2

Infix Operátor LegyenEgyenlő(**Változó** v1:Verem,
Konstans v2:Verem)
Másnéven v1:=v2

Operátor Kiírás(**Konstans** v:Verem)
Másnéven Ki: v

Operátor Beolvasás(**Változó** v:Verem)
Másnéven Be: v

Függvény Hibás?(**Változó** v:Verem): Logikai

Modul vége.

2 A verem típuskonstrukció specifikációja

2.2. A verem megvalósítási moduljai

2.2.1 Láncolt ábrázolás

Modul Verem(**Típus** TElem):

Reprezentáció

Típus VeremElem=**Rekord**(érték: TElem
alatta: VeremElem'**Mutató**)

Változó teteje: VeremElem'**Mutató**

mélység: Egész

hiba: Logikai

2.2.1 Láncolt ábrázolás (folytatás)

Implementáció

Eljárás Üres(Változó v:Verem):
teteje:=Sehova; mélység:=0; hiba:=Hamis

Eljárás vége.

Függvény Üres?(Konstans v:Verem): Logikai
Üres?:=teteje=Sehova

Függvény vége.

Függvény Tele?(Konstans v:Verem): Logikai

Változó sv: VeremElem'Mutató
Lefoglal(sv)

Ha sv=Sehova akkor
Tele?:=Igaz

különben
Tele?:=Hamis; Felszabadít(sv)

Elágazás vége

Függvény vége.

Programozásmódszertan 9 2005.03.16.

2.2.1 Láncolt ábrázolás (folytatás)

Függvény Tető(Változó v:Verem): TElem
Ha teteje≠Sehova **akkor** Tető:=VeremElem(teteje).érték
különben hiba:=Igaz

Függvény vége.

Eljárás Verembe(Változó v:Verem, Konstans e:TElem):
Változó új: VeremElem'Mutató
Lefoglal(új)

Ha új≠Sehova **akkor**
VeremElem(új):=VeremElem(e,teteje)
teteje:=új

különben
hiba:=Igaz

Elágazás vége

Eljárás vége.

Programozásmódszertan 10 2005.03.16.

2.2.1 Láncolt ábrázolás (folytatás)

Eljárás Veremből(**Változó** v:Verem, e:TElem):
Változó újreteje: VeremElem'**Mutató**
Ha teteje≠Sehova **akkor**
 e:=VeremElem(teteje).érték
 újreteje:=VeremElem(teteje).alatta
 Felszabadít(teteje); teteje:=újreteje

különben
 hiba:=Igaz

Elágazás vége

Eljárás vége.

Függvény VeremMélység(**Konstans** v:Verem): Egész
 VeremMélység:=mélység

Függvény vége.

Függvény Hibás?(**Változó** v:Verem): Logikai
 Hibás?:=hiba; hiba:=Hamis

Függvény vége.

Programozásmódszertan 11 2005.03.16.

2.2.1 Láncolt ábrázolás (folytatás)

Infix Operátor Azonos?(**Konstans** v1,v2:Verem):Logikai
Másnéven v1=v2
 ???

Operátor vége.

Infix Operátor LegyenEgyenlő(**Változó** v1:Verem,
Konstans v2:Verem)
Másnéven v1:=v2
 ???

Operátor vége.

Operátor Kírás(**Konstans** v:Verem)
Másnéven Kí: v
 ???

Operátor vége.

Operátor Beolvasás(**Változó** v:Verem)
Másnéven Be: v
 ???

Operátor vége.

Programozásmódszertan 12 2005.03.16.

2.2.1 Láncolt ábrázolás (folytatás)

Inicializálás
 teteje:=Sehova; mélység:=0; hiba:=Hamis

Modul vége.

Programozásmódszertan 13 2005.03.16.

2 A verem típuskonstrukció
 specifikációja

2.2. A verem meglósítási moduljai

2.2.2 Folytonos ábrázolás

Modul Verem(Típus TElem):

Reprezentáció

Konstans MaxMélység: Egész(???)

Típus VeremElemek=**Tömb**(1..MaxMélység: TElem)

Változó ve: VeremElemek
 teteje: 0..MaxMélység [teteje≡mélység]
 hiba: Logikai

Programozásmódszertan 14 2005.03.16.

2.2.2 Folytonos ábrázolás (folytatás)

Eljárás Üres(Változó v:Verem):
 teteje:=0; hiba:=Hamis
Eljárás vége.

Függvény Üres?(Konstans v:Verem): Logikai
 Üres?:=teteje=0
Függvény vége.

Függvény Tele?(Konstans v:Verem): Logikai
 Tele?:=teteje=MaxMélység
Függvény vége.

Függvény Tető(Változó v:Verem): TElem
 Ha teteje≠0 akkor Tető:=ve(teteje)
 különben hiba:=Igaz
Függvény vége.

Programozásmódszertan 15 2005.03.16.

2.2.2 Folytonos ábrázolás (folytatás)

Eljárás Verembe(Változó v:Verem, Konstans e:TElem):
 Ha teteje<MaxMélység akkor
 teteje:+1; ve(teteje):=e
 különben
 hiba:=Igaz
Elágazás vége
Eljárás vége.

Eljárás Veremből(Változó v:Verem, e:TElem):
 Ha teteje>0 akkor
 e:=ve(teteje); teteje:-1
 különben
 hiba:=Igaz
Elágazás vége
Eljárás vége.

Programozásmódszertan 16 2005.03.16.

2.2.2 Folytonos ábrázolás (folytatás)

Függvény VeremMélység(**Konstans** v:Verem): Egész
VeremMélység:=teteje
Függvény vége.

Függvény Hibás?(**Változó** v:Verem): Logikai
Hibás?:=hiba; hiba:=Hamis
Függvény vége.

Infix Operátor Azonos?(**Konstans** v1, v2:Verem):Logikai
Másnéven v1=v2
...

Operátor vége.

Infix Operátor LegyenEgyenlő(**Változó** v1:Verem,
Konstans v2:Verem)
Másnéven v1:=v2
...

Operátor vége.

Programozásmódszertan 17 2005.03.16.

2.2.2 Folytonos ábrázolás (folytatás)

Operátor Kiírás(**Konstans** v:Verem)
Másnéven Ki: v
...

Operátor vége.

Operátor Beolvasás(**Változó** v:Verem)
Másnéven Be: v
...

Operátor vége.

Inicializálás
teteje:=0; hiba:=Hamis
Modul vége.

Programozásmódszertan 18 2005.03.16.

3 Alkalmazási példák

3.1 Eljárás-orientált nyelvek

3.2 Rekurzió

Programozásmódszertan
19
2005.03.16.

3.1 Eljárás-orientált nyelvek

Hatáskör megvalósítása

```

Program ...;
  Var i,j: Integer; k: Real;
  Procedure P1(...);
    Var i: Real; k: Boolean;
    Procedure P11(...);
      Var j: Boolean;
    Begin {P11}
      ... P11 törzse ...
    End; {P11}
  Begin {P1}
    ... P1 törzse ...
  End; {P1}
Begin {Program}
  ... Program-törzs ...
End.
```

Színekkel jelöltük, hogy melyik szinthez tartozik. A zárójelben levők valójában nincsenek a veremben.

```

(k=P1.k : Boolean)
j=P11.j : Boolean
(i=P1.i : Real)
k=P1.k : Boolean
(j=Prog.j: Integer)
i=P1.i : Real
k=Prog.k: Real
j=Prog.j: Integer
i=Prog.i: Integer
```

Programozásmódszertan
20
2005.03.16.

3.1 Eljárás-orientált nyelvek (folytatás)

Eljárás/függvény-hívás megszervezése

- a paraméter- (és lokális adat-) és
- a visszatérési veremmel.

3.2 Rekurzió

Eljárás e (Változó x : TX, Konstans y : TY):

Ha $p(x,y)$ akkor $x:=f(x,y)$

különben $e(x,g(x,y))$

Eljárás vége.

Veremállapot a hívások után (*fejtetőre állítva*):

$e(a,b)$:

$\neg p(a,b) \Rightarrow$

$e(a,g(a,b))$

$\neg p(a,g(a,b)) \Rightarrow$

$e(a,g(a,g(a,b)))$

$p(a,g(a,g(a,b))) \Rightarrow$

$a:=f(a,g(a,g(a,b)))$

$f(x,y)$ kiszámolása

$y=b$

$x=a$ -cím

$y=g(a,b)$

$x=a$ -cím

$y=g(a,g(a,b))$

$x=a$ -cím

$y=g(a,g(a,g(a,b)))$

$x=a$ -cím

$a:=?$

3.2 Rekurzió

Eljárás e(**Változó** x: TX, **Konstans** y: TY):
Ha p(x,y) **akkor** x:=f(x,y)
különben e(x,g(x,y))
Eljárás vége.

Veremállapot a hívások után (*fejtetőre állítva*):

```

e(a,b) :
  ¬p(a,b) ⇒
    e(a,g(a,b))
  ¬p(a,g(a,b)) ⇒
    e(a,g(a,g(a,b)))
  p(a,g(a,g(a,b))) ⇒
    a:=f(a,g(a,g(a,b)))
  f(x,y) kiszámolása
  
```

```

y=b
x=a-cím
y=g(a,b)
x=a-cím
y=g(a,g(a,b))
x=a-cím
y=g(a,g(a,g(a,b)))
x=a-cím
  
```

```
a:=f(a,g(a,g(a,b)))
```

Programozásmódszertan 23 2005.03.16.

4 Duplaverem

Csak folytonos ábrázolás esetén alkalmazandó ez a típus.

ExportModul DuplaVerem(**Típus** TElem,
Konstans ÖsszMéret: Egész):

Eljárás Üres(**Változó** v: DuplaVerem)

Függvény BalÜres?(**Konstans** v: DuplaVerem): Logikai

Függvény JobbÜres?(**Konstans** v: DuplaVerem): Logikai

Függvény Tele?(**Konstans** v: DuplaVerem): Logikai

Függvény BalTető(**Változó** v: DuplaVerem): TElem

Függvény JobbTető(**Változó** v: DuplaVerem): TElem

Eljárás BalVerembe(**Változó** v: DuplaVerem,
Konstans e: TElem)

Eljárás JobbVerembe(**Változó** v: DuplaVerem,
Konstans e: TElem)

Programozásmódszertan 24 2005.03.16.

4 Duplaverem *(folytatás)*

Függvény BalVeremMélység(**Konstans** v:DuplaVerem):
Egész

Függvény JobbVeremMélység(**Konstans** v:DuplaVerem):
Egész

Eljárás BalVeremből(**Változó** v:DuplaVerem, e:ElemÉrték)

Eljárás JobbVeremből(**Változó** v:DuplaVerem, e:ElemÉrték)

Infix Operátor Azonos?(**Konstans** v1,v2:DuplaVerem):
Logikai

Másnéven v1:=v2

Infix Operátor LegyenEgyenlő(**Változó** v1:DuplaVerem,
Konstans v2:DuplaVerem)

Másnéven v1:=v2

Függvény Hibás?(**Változó** v:DuplaVerem): Logikai

Modul vége.